

Suriyeli Mülteci Krizine İktisadî Bakış¹

Alex Nowrasteh

Cato Enstitüsü Küresel Özgürlük ve Zenginlik Merkezi Göç Politikaları Analisti

Çeviren: Dr. Baykal Eyyuboğlu

Suriye İç Savaşı, 5,8 milyon civarında Suriyeliyi sığınmacı veya mülteci yaparak, 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana görülen en yüksek nüfus yer değişimine yol açmıştır. Avrupa'ya yönelik mülteci akını haberlerde daha fazla görünür olmakla birlikte, kayıtlı Suriyeli mültecilerin çoğunluğu Orta Doğu'da bulunmaktadır. Bu göç dalgasında mültecileri kabul eden ana ülkeler Lübnan, Türkiye ve Ürdün, sırasıyla yaklaşık olarak 1,1 milyon, 2,7 milyon ve 640 bin Suriyeli mülteciye sınırlarını açmıştır. Körfez ülkeleri ise çalışma vizesine sahip yaklaşık 1,2 milyon Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır. Ancak Körfez ülkelerinin güncel mülteci sistemini oluşturan UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) Komisyonu'na imzacı taraf olmamalarından dolayı, bu ülkelerdeki Suriyeliler yasal olarak sığınmacı veya mülteci olarak değerlendirilememektedir. Ancak bu ülkelerde Suriyelilerin çalışabilmeleri ve ikamet edebilmelerinin insanî faydası muazzamdır.

Bunca Suriyelinin bu kadar kısa sürede yer değiştirmesi sonucunda, var-dıkları ülkelerde ciddi iktisadi ve mali etkilerin olması beklenmektedir. Aşağıda, yakın zamanda hazırlanmış olan ve Suriyeli sığınmacı ve mültecilerin Lübnan, Türkiye, Ürdün ve Avrupa ekonomileri ve bütçelerini nasıl etkilediğini gösteren iktisadi araştırmanın özeti yer almaktadır.

¹ "Economics of the Syrian Refugee Crisis", Cato at Liberty, 2 Mayıs 2016. <http://www.cato.org/blog/economics-syrian-refugee-crisis> Çeviren: Dr. B. Baykal Eyyuboğlu

Lübnan

Lübnan'da bulunan Suriyeli mülteciler ülke nüfusunun yüzde 24'üne denk gelmektedir ve bu oran mültecilerin nüfusa oranı bakımından dünyadaki en yüksek orandır. Ancak ne Lübnan hükümeti ne de Birleşmiş Milletler (BM) resmî mülteci kampı tesis etmişlerdir ve Mayıs 2015 itibarı ile Lübnan'da yeni Suriyeli mültecilerin kaydı durmuştur. Uluslararası sivil toplum kuruluşları muhtaç durumdaki 126,000'den fazla Suriyeli mülteciye insanî yardım sağlamaktadır ancak ciddi finansman sıkıntısı nedeniyle bir kısım Suriyeli günde yarım ABD Dolarından az bir gelire yaşamak zorunda kalmaktadır. Daha verimli yardım sağlanması amacıyla BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, ülkeyi Cebel-i Lübnan ve Beyrut, Kuzey Lübnan, Bekaa Vadisi ve Güney Lübnan olarak dört bölgeye ayırmışlardır. Mültecilerin çoğunluğu, o bölgelerdeki Lübnanlıların Suriyelilerle aile bağına sahip olması nedeniyle Bekaa Vadisi ve Kuzey Lübnan'ın daha az gelişmiş bölgelerine yerleşmişlerdir. Bu bölgelerdeki yerel halk, aile bağlarına rağmen Suriyeli mültecilerin barındırılmasında zorluklar yaşamaktadır.

Özellikle daha varlıklı ve vasıflı pek çok Suriyeli, Kuzey Lübnan ve Bekaa'daki kötü iktisadî koşullar nedeniyle daha fazla iş fırsatlarının, daha yüksek ücretlerin, daha düşük kiralardan ve daha güvenli toplulukların bulunduğu Güney Lübnan ve Beyrut'a taşınmaktadır. Aynı zamanda ülkenin bu bölgelerinde Suriyeli girişimciler daha sıcak karşılanmaktadır.

Lübnan'ın aynı GSYİH'sı [real GDP], Suriye iç savaşı nedeniyle turizm ve yatırımlardaki kayıplara rağmen 2015'te son 10 yılın en iyi büyüme performansını yakalayarak yüzde 2,5 oranında büyümüştür. Ayrıca bir Dünya Bankası raporuna göre kısmen "pazar büyüklüğü etkisi" nedeniyle Suriyeli mültecilerin sayısındaki yüzde 1 oranındaki artış, Lübnan'ın hizmet ihracında yüzde 1,5'lük artışa yol açmaktadır. Düşük vasıflı Suriyeli ve Lübnanlı işçilerin ikame edilebilmelerinden dolayı, Suriyelilerin akın ettiği Bekaa Vadisi ve Kuzey Lübnan'da ücretler yüzde 60 oranında düşmüştür. Lübnanlı müteşebbisler çok fazla Suriyeli mülteciyi işe almamakta ve bölgesel iktisadi sorunlar ve yavaş iktisadi büyümeden Suriyelilerin faaliyet gösterdiği işyerlerini sorumlu tutmaktadırlar. Lübnan hükümeti, Bekaa Vadisi'ndeki bu duruma Suriyeli işletmeleri kapatarak yanıt vermiş ve istihdam sorununun daha da kötüleşmesine neden olmuştur.

Lübnan hükümeti, devam eden Suriyeli akını nedeniyle, öğrenciler, işadamları ve Lübnan vatandaşları tarafından sponsor edilenler için yeni bir

vize sistemi oluşturmuştur. Yapılan vize reformunda eksik kalan tek reform ise insani vizedir.

Mülteci krizi politikalarda daha fazla değişimden sonra Lübnan ekonomisi üzerinde daha az olumsuz hatta olumlu etkilere yol açabilir. Lübnan'ın pek çok bölgesinde ücretlerin düşmekte olduğu inkâr edilemez bir durum olmakla birlikte, Lübnan hükümetinin pek çok politikası da bu sorunu ağırlaştırılmaktadır. Önerilen reformlar şöyledir:

Acilen tüm Suriyeli mülteciler için yasal çalışma izinleri çıkarılmalıdır: Hükümetin yasal çalışma izinlerini kısıtlamasından dolayı Suriyeli mültecilerin çoğunluğu kayıt dışı çalışanlardan oluşmaktadır. Bunun sonucunda, bu çalışanların yüzde 92'sinin iş kontratı bulunmamakta ve bu çalışanlar kara borsa işverenlerinin tacizlerine ve ücret indirimlerine karşı savunmasız kalmaktadırlar. Eğer hükümet Suriyelilerin yasal olarak çalışmasına izin verirse, Suriyeliler daha rekabetçi olacaklar, Lübnan'ın beşeri sermayesine daha fazla yatırım yapmak için özendirilecekler ve iyileştirilmiş pazarlık yapma koşullarına verimliliklerini arttıracak ve ücretleri üzerindeki aşağı yönlü baskıyı hafifletecek şekilde sahip olacaklardır.

Suriyeli girişimciliğinin kısıtlanmasına son verilmelidir: Özellikle Kuzey Lübnan ve Bekaa Vadisi'ndeki yerel Lübnan yönetimleri, Suriyelere ait işletmeleri ya sınırlamış veya kapatmıştır. Suriyelilerin girişimciliği işsizlik ve ücret durgunluğu sorunlarının azalmasına yardımcı olacaktır. Lübnan hükümeti acilen Suriyeli girişimcileri cezalandırmaya son vermelidir.

Ürdün

Ürdün'e akın eden Suriyeli mülteciler, Ürdün nüfusunun yaklaşık yüzde 8'i kadardır. Mülteciler bu ülke coğrafyasında eşit olarak dağılmamışlardır. Mültecilerin yaklaşık yüzde 90'ı Ürdün'ün kuzeyinde yer alan vilayetlerde ikamet etmektedirler. Bu vilayetlerdeki işsizlik oranları, göç nedeniyle yaşanan ciddi nüfus şokuna rağmen, Ürdün'ün geri kalanına göre daha azdır ve bu oran Suriye İç Savaşı'nın başlangıcından bu yana da gerilememektedir. Öte yandan bu vilayetlerde işgücüne katılım oranları nispeten daha düşüktür. Genel olarak işgücü piyasasında Suriyeli mültecilerin kayda değer bir etkisi olmamıştır.

İşgücü piyasasında nispeten olumlu olarak değerlendirilebilecek bu netice, aniden artan mülteci akını karşısında Ürdün hükümetinin işgücü piyasasının üzerindeki düzenlemelerin azaltılmasından [deregulation] kaynaklanmış olabilir. Mart 2016'dan bu yana, Ürdünlü yetkililer çalışma iznine erişimi, Ü-

dün İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan kimlik kartlarına veya BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin dağıttığı sığınmacı kartlarına sahip mültecileri kapsayacak şekilde genişleterek daha fazla sayıda Suriyeli mültecinin kayıt altındaki piyasalarda [legal market] çalışmasını sağlamıştır. Bu reformlar öncesinde Suriyelilerin yüzde 99'u kayıt dışı ekonomide çalışmaktaydı. Bu yeni politikanın kısa vadede 78,000 Suriyeliye ve ileride ise binlercesine daha çalışma izni sağlaması öngörülmektedir. Anayasa ve misafir işçi yasalarında görüldüğü nedeniyle Ürdün yönetiminin bu çeşit işgücü yasaları hakkında uzun bir geçmişi bulunmaktadır.

Yeni çalışma izinleri hukuksuz, kayıt dışı istihdama göre daha iyi olmakla beraber, bu izinler işveren kefaleti ve düşük miktardaki bazı harçlar gibi bir kısım işçinin karşılamakta zorlanacağı şartları içermektedir. Olumlu bir gelişme olarak, reformların hızının artması sayesinde ziyaretçi çalışma izinlerine yönelik engellerin oldukça azalması beklenebilir. Ülkeye yasal olarak girmiş ve mülteci kamplarında ikâmet etmemiş olan Suriyeli çalışanların çalışma izni için başvurabiliyor olması, yüzde 83'ü kamplarda bulunmayan mülteciler açısından ciddi bir politka değişikliği anlamına gelmektedir.

En büyük sarsıntıyı mültecilerin taleplerinden dolayı artan kira ve fiyatlar nedeniyle Ürdün konut piyasası geçirmektedir. Bir görüşe göre Suriye krizinin başlamasından bu yana kiralar % 7,73 artmıştır. Bu oran, mültecilerin olmaması durumuyla karşılaştırıldığında tahminen yüzde 5 puan daha fazladır. Göçmen akınından en çok etkilenen piyasanın konut piyasası olması nedeniyle bu artış etkisi şaşırtıcı değildir. Mültecilerin yanı sıra Suriye İç Savaşı ve Arap Baharı da Ürdün'ün turizm ve ticaret pazarlarını daraltmış ve ihracattaki büyümeyi yavaşlatmıştır.

Suriyeli mülteci krizinin Ürdün'e ağır bir mali etkisi olmaktadır. Ürdün hükümeti, Suriyelilere azımsanmayacak miktarda sosyal hizmet ve sosyal yardım yapmaktadır. Mülteciler sağlık, eğitim ve güvenlik hizmetleri aracılığıyla ülkenin idari bütçesinin tahminen yüzde 8.8'ini tüketmişlerdir. Bu rakam Suriyelilerin ülkedeki toplam nüfusa oranından çok az fazla olmakla birlikte, bu tahmin çalışma izni politikalarında değişikliklerin yapıldığı 2014 yılı öncesine aittir.

Gelen mültecilerden azami düzeyde fayda sağlanması ve maliyetin asgari düzeyde tutulmasının sağlanması amacıyla Ürdün hükümetinin atması gereken diğer adımlar bulunmaktadır:

Harçların tamamen kaldırılması veya miktarının azaltılması, işverenlerin sponsorluk şartlarının kaldırılması ve Suriyelilerin çalışma izinleri almasındaki diğer kısıtlamaların lağvedilmesi. Çalışma izinleri üzerindeki kısıtlamalara

rın ortadan kaldırılması Suriyelileri kayıt dışı ekonomiden çıkartabilecek, mültecilerin desteklenmesinin mali yükünü azaltabilecek ve tüm Ürdün'deki işgücü piyasasında oluşacak tamamlayıcı görev uzmanlaşmasına [complementary task specialization] da yol açabilecektir.

Serbest Ticaret Anlaşması kabul edildikten sonra geri kalan ticari ve düzenleyici engellerin daha da azaltılmasının A.B.D.'den istenmesi. Bu durum bölgesel iktisadi hareketlilikteki azalmayı telafi ederek, ihracata yönelik sanayilerde daha fazla istihdam fırsatları sağlayacaktır. Geriye kalan ticari engellerin A.B.D. tarafından gevşetilmesine, eğer mümkünse, Ürdün işgücü piyasasındaki düzenlemelerin azaltılması ve kısıtlama veya harç olmadan Suriyeli mültecilere çalışma izni verilmesi eşlik etmelidir.

Türkiye

Türkiye, diğer tüm ülkelerden daha fazla olarak, 2,7 milyon Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. Ürdün ve Lübnan'dan farklı olarak Türkiye daha büyük bir nüfus tabanına [population base] ve daha dirençli ve gelişmiş bir ekonomiye sahiptir. Tesis edilmiş mülteci kampları olmasına rağmen, Suriyeli mültecilerin yüzde 85'i bu kampları terk etmiş ve kayıt dışı veya kayıt altındaki piyasalarda iş bulmuşlardır.

Kayıt dışı piyasalarda çalışan düşük vasıflı Suriyeli işçiler, yoğunlukla buldukları yerlerde, benzer vasıflara sahip Türkiye vatandaşlarının yerini alarak, işsizliğin yaklaşık yüzde 2 puan artmasına yol açmışlardır. Muhtemelen hükümetin kısıtlayıcı çalışma izni politikası bu olumsuz etkiye yol açmıştır. Türkiye hükümeti mültecilerin sadece mülteci toplumu içerisinde çalışabilmesine olanak sağlayan bölgesel izinler düzenlemiştir. Bu durum, işgücü arzındaki artışın Türkiye ekonomisine yayılması yerine yığılmasına [concentration] yol açmıştır. Kendi toplumları içinde istihdam edilemeyen mülteciler, kayıt dışı istihdam olanaklarını araştırmakta veya devlet yardımına bel bağlamaktadır. Bunun sonucunda, hükümet mülteciler için fazladan 5 milyar A.B.D. Doları harcamak zorunda kalmıştır.

Türkiye, Ocak 2016'dan bu yana Suriyelilerin yasal olarak çalışmalarına olanak sağlayacak adımlar atmıştır. Şu anda Suriyeli işçiler, herhangi bir firmada istihdam edilen tüm işçilerin azami yüzde 10'unu oluşturabilmekte ve asgari ücret şartlarına da tabi olmak durumundadırlar. Bu yeni politikanın etkilerinin ölçümü için henüz erken olmakla birlikte, kimi Türkiyeli siyasiler Suriyeli girişimciliğinin ve gelişen işgücü piyasasının iktisadi faydalarının altını çizmektedirler. Suriyeli işçilerin kayıt altına alınması, 2011-2014 yılları

rı arasında yüzde 7 puan daralan kayıt dışı ekonominin büyük ihtimalle daha da daralmasına katkıda bulunacaktır.

Genel olarak Suriyeli mültecilerin Türkiye'nin ekonomisi üzerinde az miktarda olumlu katkısı olmuştur. Türkiye vatandaşları, bu nüfus şokuna, tüketici tabanının yüksek ücretli yasal [formal] işlerde yeni fırsatlar yaratması nedeniyle, mesleki terfilerle [occupational upgrade] tepki vermiştir.

Türkiyeliler işgücü piyasasındaki artan rekabet nedeniyle yeni gelmiş olan Suriyeli işçilere tamamlayıcı olabilmek amacıyla kendi becerilerini [skill] geliştirme yollarını aramaktadırlar. 2011 yılından 2014 yılına kadar geçen sürede, yüksek öğrenim gören Türkiyelilerin oranı yüzde 20'den 23'e çıkmıştır. Türkiyeli kadınlarının okula devamı da artmıştır. Ancak bu etkiler hükümet politikalarındaki diğer değişikliklerin sonucu da olabilir. Düşük vasıflı Suriyeliler ile doğrudan rekabet halinde olan ve mesleğini değiştirmeyen Türkiyeliler ise kimi zaman işten çıkarmalar ve ücret gerilemesi ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Ancak Türkiyelilerin ortalama maaşları yüksek ücretli işlere geçtikleri anda artmaktadır. Üstelik daha fazla Suriyelinin piyasaya dâhil olması ve bu sayede işgücü piyasasının daha alt katmanlarındaki [lower end of the labor market] rekabet nedeniyle, mallar, tüm Türkiyeli tüketicileri için daha fazla satın alınabilir hale gelmiştir. Bunun sonucunda tüketici fiyatları da 2011 yılından bu yana ortalama yüzde 2,5 azalmıştır.

Türkiye, Suriyeli mülteci akınıyla diğer komşu ülkelere nazaran daha iyi başa çıkabilmiştir. Türkiye'nin büyük nüfusu ve gelişmiş ekonomisi gibi içsel faktörlerin bu sürece etkisi muazzamdır ancak Türkiye'nin yakın zamanda gerçekleştirmiş olduğu piyasa liberalizasyonu da bu süreçte yardımcı olmuştur. Türkiyelilerin mesleki olarak terfi edebilmeleri de daha geniş bir işgücü piyasası nedeniyle gerçekleşmiştir ve bu durum olabilecek en iyi sonuçtur. Türkiye hükümeti Suriye mülteci krizinin sağladığı faydaları arttırmaya ve maliyetlerini azaltmaya yönelik bazı politika değişiklikleri yapabilir:

Şirketlerdeki yüzde 10 Suriyeli istihdam üst limitini arttırabilir veya bu sınırlamayı tamamen kaldırabilir. Türkiye hükümeti, aylar öncesinden haber vererek Türkiye vatandaşlarının yeni mesleklere uyum sağlaması veya mesleklerini değiştirmesine olanak sağlayacak şekilde, zamana yayılacak şekilde üst limiti arttırabilir ve kaldırabilir.

Mülteciler için asgari ücret kaldırılabilir ve ücret düzenlemelerini, daha az kısıtlamalarla tüm çalışanlar için normalleştirebilir. Bu sayede kayıt dışı işgücü piyasasının hacmi daralacak ve daha fazla sayıda düşük vasıflı Suriyeli istihdam edilecektir.

Türkiye, Avrupa Birliği ve A.B.D.'den Türk ihraç mallarına yönelik ticari engellerin daha fazla kaldırılmasını istemelidir. Karşılığında ise Türkiye, Suriyelilerin ekonomiye dâhil edilmesi, umumi çalışma izinlerinin sağlanması ve iki katmanlı işgücü piyasa düzenleyici sistemin kaldırılması için adımlar atmalıdır. Bu sayede Türkiye, Suriyeli mültecilerin kalması için daha çekici bir yer haline gelecektir. Bu noktada atılacak ilk adım A.B.D.'nin Türkiye'deki çelik şirketlerine yönelik dumping şikayetlerinden vazgeçmesi olacaktır. Türkiye ekonomisinde büyüyen bir ihracat sektörünün varlığı, pek çok Suriyeliyi de içine alacaktır.

Avrupa

Avrupa'ya, Nisan 2011 ve Şubat 2016 arasında, 972,012 Suriyeli sığınmacı başvuru bulunmuştur. Bu sığınmacıların yüzde 61'ine Sırbistan Kosova ve Almanya tarafından, yüzde 27'sine ise İsveç, Macaristan, Avusturya, Hollanda ve Danimarka tarafından ev sahipliği yapılmaktadır.

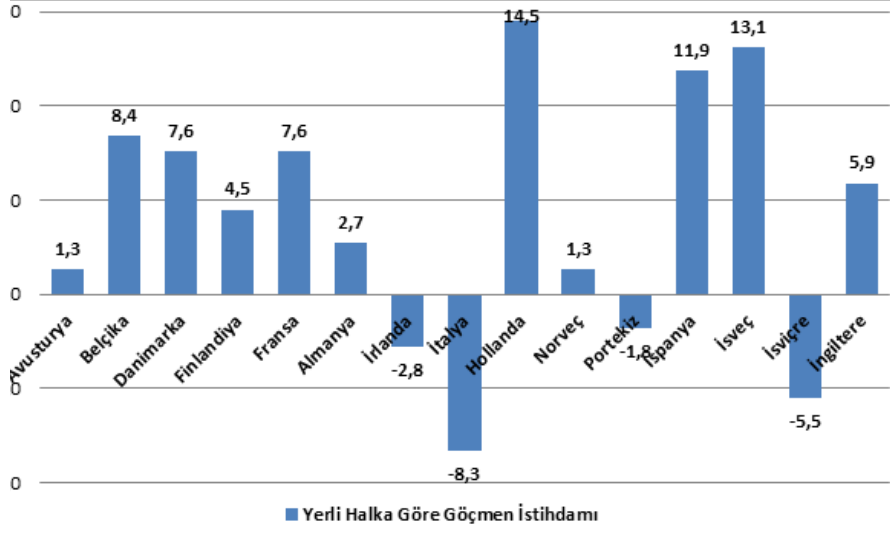
Mültecilerin uyum sağlayabilmesi amacıyla Avrupa hükümetleri mali harcamalarını arttırmış ve insani yardım sağlamıştır. En iyimser tahminlere göre mültecilerin mali açıdan kendilerine yetebilir konuma gelmeleri için 10-15 yıla ihtiyaç olmakla birlikte, artan sosyal harcamaların devam etmesi beklenmektedir. Mülteci krizine yönelik olarak Avrupa Komisyonu 2015-2016 için 9,2 milyar Euro'luk ilave fon tahsis etmiştir. Daha iyi bir işgücü piyasası entegrasyonu ile birlikte bu fonun ölçeği daraltılabilir ve ayrıca mali dengenin sağlanması için geçecek süre zarfında ciddi bir azalma söz konusu olabilir.

Mültecilerin entegrasyonuna yönelik iyimser öngörüler, vasıflı yerel işgücü ile karşılaştırıldığında mülteciler için yüzde 5 daha az işgücü katılım oranı varsaymaktadır. Almanya, Fransa ve İngiltere'de mültecilerin işsizlik oranı mevcut durumda yüzde 30 iken bu oran sığınma talep edenler arasında yüzde 50'nin epey üzerindedir. AB üyesi olmayan ülkelerde ise bu oran daha yüksektir.

Göçmen ve yerel [native] istihdam arasındaki farklılık Avrupa ülkeleri arasında çeşitlilik göstermektedir (Grafik 1). Grafik 1'deki pozitif rakamlar göçmen işsizliğinin yerel işsizlikten daha fazla olan farkı vermektedir. Negatif rakamlar ise göçmen işsizliğinin yerel işsizliğe göre daha az olan farkı vermektedir. Mültecilerin gittiği ülkelerden özellikle İsveç, Hollanda, Danimarka ve Almanya'da daha geniş bir fark bulunmaktadır.

Grafik 1

Yerliler [Native] ve Göçmenler Arasında Uzun Vadede İşsizlik Oranı Farkı (15-64 yaş arası, 2012-2013)

Kaynak: OECD <http://www.oecd.org/els/mig/Indicators-of-Immigrant-Integration-2015.pdf>

Bu olumsuz sonuçlar AB dışı göçmenlerin ekonomik entegrasyonunu engelleyen dikkat edilmesi gereken ve de maliyetli Avrupa işgücü piyasası düzenlemelerinden kaynaklanmaktadır. Göçmen işçilerin çoğunluğunun Avrupalı işçileri ikame edici değil onlara tamamlayıcı olmaları nedeniyle göçmen işgücü piyasası rekabeti korkusu yersizdir. Bu işgücü piyasası düzenlemeleri Suriyeliler açısından daha sıkıntılıdır. Doğrudan mülteci ve sığınmacıları hedef alan işgücü piyasası politikaları şöyle listelenebilir:

Çalışma Yasakları: Bir mülteci veya sığınmacı bir ülkeye giriş yaptıktan sonra istihdam edilmelerine yönelik ciddi yasaklar söz konusudur (Grafik 2). Bu yasaklar Suriyelileri tamamıyla bağış ve idari yardımlara bağımlı hale getirirken, onların işgücü piyasasına entegrasyonunu da geciktirmektedir.

İşgücü Açığı olan Meslek Listeleri [Shortage Occupation List]: Bu listeler göçmenlerin işçi noksanlığı bulunan sanayilerdeki açıkları kapatmak amacıyla işe alınmalarına izin vermektedir. Bunlar, göçmenlerin ekonomideki pek çok sektörde çalışmasına engel oluşturmaktadırlar. Örnek olarak Almanya'daki listeler üniversite mezunu veya çıraklık diploması olan yüksek vasıflı mültecilerin istihdamını bile geciktirmektedir.

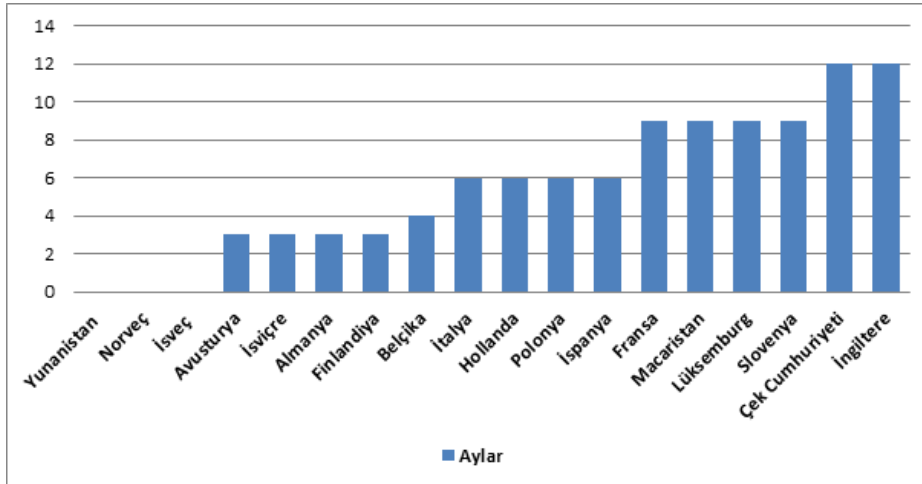
Öncelik Kontrolü [Priority Check]: Bu düzenlemeler mülteciler istihdam edilmeden önce işletmeler tarafından piyasada uygun yerel işsiz olmaması koşulunun garanti edilmesini sağlar. Almanya'daki öncelik kontrol sisteminin mülteciler için koyduğu sınırlama 15 aydır. Eğer mülteci ilgili işe girmek isterse, işyerleri bu zaman zarfında işe uygun hiçbir Alman vatandaşının ve AB vatandaşının bulunmadığını kesinleştirmek durumundadır. Avrupa devletleri, mültecilerin işgücü piyasasının en arka sıralarına yerleştirerek, mültecilerin istihdam seçeneklerini etkin bir biçimde engellemektedir.

Serbest Meslek Yasakları [Self-employment Bans]: Bu yasaklar mültecilerin kendi işlerini kurmalarını veya kendilerini istihdam etmelerini engellemektedir. Örnek olarak İngiltere, Fransa ve Almanya'da sığınmacı ve mültecilerin hiçbir koşulda kendi işlerini kurmalarına izin verilmemektedir. Mülteci girişimciler Avrupa'daki işgücü talebini genişleterek diğer mültecilerin yanı sıra Avrupalı işçilere de yardımcı olabilecekken, bu yasaklar işgücü piyasasının her iki tarafına da zarar verici olmaktadır.

Geçici İstihdam Yasakları: Bu yasaklar mültecilerin geçici istihdamını engellemektedir. İngiltere ve Almanya'da yürürlükte olan bu yasaklar mültecilerin ileride iş bulabilme seçeneklerini de kısıtlamaktadır.

Grafik 2

Sığınmacıların İşgücü Piyasasına Erişim için Bekleme Süreleri (Ay)

Kaynak: OECD <http://www.oecd.org/migration/How-will-the-refugee-surge-affect-the-European-economy.pdf>

AB'deki sorunlu işgücü politikaları mülteci entegrasyonuna engel teşkil etmektedir. Bu sorunu daha az boyuta indirmek için Avrupa devletlerinin yapması gereken çok sayıda reform bulunmaktadır:

Yeni mülteci ve sığınmacılar üzerindeki çalışma yasaklarının kaldırılması ve onların acilen çalışmaları için teşvik edilmeleri,

En azından mülteciler ve sığınmacılar için yukarıda listelenmiş olan işgücü piyasası düzenlemelerinin kaldırılması,

Mülteciler ve sığınmacılar için asgari ücret şartlarının kaldırılması veya onlar işgücü piyasasında tecrübe kazanıncaya dek bu şartların ertelenmesi. Düşük vasıflı göçün, yerel ücretleri çok az etkilediğine mutabık olan araştırmalar dikkate alındığında, asgari ücret sadece mültecilerin barındıkları ülkedeki çalışma fırsatlarını düşürmeye yaramaktadır.

Sonuç

Azımsanmayacak sayıda Suriyeli mülteciyi barındıran Orta Doğu ülkeleri farklı düzeylerde benzer reformlar yapmışlardır. Suriyelilerin entegrasyonu için Türkiye ve Ürdün en fazla adımı atmış olmakla birlikte, Lübnan en azını yapmıştır. Yasal istihdam ve girişimciliğe yönelik idari engellerinin azaltılması, bu ülkelerdeki durumun düzelmesine yol açmıştır. Avrupa ise halen çabalamaktadır. Avrupa'daki katı işgücü piyasası düzenlemeleri, ciddi reformlar yapılmadığı takdirde, başarılı bir entegrasyonun gerçekleşmesi için iyi haber değildir.